

Alılmaz, C. & Er, O. (2018). İkinci Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Türk Kültürüne Yönelik Farkındalıklarının İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (3), 1269-1285.

Geliş Tarihi: 11/07/2017

Kabul Tarihi: 07/06/2018

İKİNCİ DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERİN TÜRK KÜLTÜRÜNE YÖNELİK FARKINDALIKLARININ İNCELENMESİ*

Cengiz ALYILMAZ**

Onur ER***

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Türkiye’de ikinci dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türk kültürüne yönelik farkındalıklarını incelemektir. Tarama modelinde yapılan bu çalışma nicel araştırma kapsamına girmektedir. Araştırmanın örneklemini, Gazi Üniversitesi TÖMER’de bulunan 71, Gaziantep Üniversitesi TÖMER’de bulunan 74, İstanbul Üniversitesi DİLMER’de bulunan 83 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın bulguları Er (2015) tarafından yapılan araştırmada toplanan verilerden yola çıkılarak oluşturulmuştur. Söz konusu araştırmada veriler “Öğrencilerin Türk Kültürüne İlişkin Farkındalıklarını Belirleme Anketi” ile toplanmıştır. Verilerin analizinde ise frekans ve ortalama hesaplaması yapılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda Türkiye’deki yabancılara Türkçe öğretim merkezlerinden elde edilen bulgular doğrultusunda genel olarak öğrencilerin Türk müziğine, Türk dizilerine ve filmlerine, Türk kültürüne ait dini ve millî bayramlar ile özel günlere ve Türk kültüründe yeme içmeye yönelik farkındalıklarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Ancak öğrencilerin Türk edebiyatına, Türk halk oyunlarına ve geleneksel Türk kıyafetlerine yönelik farkındalıklarının düşük olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel farkındalık, öğrenci, nicel araştırma.

EXAMINE THE TURKISH CULTURE AWARENESS OF THE STUDENTS LEARNING TURKISH AS A SECOND LANGUAGE

ABSTRACT

This study aims to examine the Turkish culture awareness of the students learning Turkish as a second language in Turkey. This study, performed in screening model, was designed according to the quantitative research method. The sample of the research consists of 71 students in Gazi University TÖMER, 74 students in Gaziantep University TÖMER and 83 students in Istanbul University DİLMER. The findings of the research were derived from the data collected in Er (2015). Survey data were collected with the “Questionnaire of Determination related to Awareness Turkish Culture of Students”. In the analysis of the data, the frequency and the average were calculated.

As a result of this research, in the direction of the findings obtained from Turkish teaching centers, it has been determined that foreign students generally have high awareness about Turkish culture, Turkish serials and films, religious and national holidays, special days and eating and drinking habits in Turkish culture in Turkey. However, those students' awareness of Turkish literature, Turkish folk dances and traditional Turkish clothes has been found to be low.

Key Words: Cultural awareness, student, quantitative research.

* Bu makale Yabancılara Türkçe Öğretimi Uygulamalarının Kültürel Farkındalık Oluşturma Açısından İncelenmesi adlı doktora tezinin nicel kısmından hareketle hazırlanmıştır ve Uludağ Üniversitesi’nde düzenlenen 1. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Bilgi Şöleni’nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Prof. Dr. Uludağ Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, calyilmaz@gmail.com

*** Dr. Öğr. Üyesi Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, onurer1827@gmail.com

1.GİRİŞ

Kültür toplumların kendine has özelliklerini barındıran bir yapıdır. Bu yapı içinde bulundurduğu edebiyat, gelenek, görenek, müzik gibi birçok unsurla insanın gelişimine katkı sağlar. “Vygotsky'e göre insanın gelişimi toplumsal ve kültürel etkinliklerden ayrı tutulamaz” (Santrock, 1995; akt.: Öncü, 1999, s. 236). Ayrıca ona göre eğitim sadece bilişsel bir aktivite değildir. Eğitimin sosyokültürel bir yanı da vardır (Aylar, 2012). Vygotsky'nin kuramından hareketle insanın gelişiminin kültürle de ilişkili olduğu söylenebilir.

“Yabancı dil eğitiminde iletişimin sosyokültürel bir bağlamda devam etmesi esastır” (Ökten, 2013, s. 41). Dolayısıyla dil öğretimine yönelik yöntemlerin de kültürden kopuk olmaması gerekir. Aynı zamanda söz konusu yöntemlerin kültürler arası iletişime katkı sağlaması da beklenir (Mitchell ve Myles, 2004). Burada iletişimsel yöntem ön plana çıkmaktadır. Öğretmen iletişimsel yöntemi kullanarak öğrencilerin yapay veya gerçek yaşam ortamlarda etkileşim kurmasını sağlayabilir (Göçer, 2017). Ancak söz konusu ortamların kültürden kopuk olmaması gerekir. Çünkü iletişimsel yöntem kültürden bağımsız düşünülemez (Larsen-Freeman, 2000).

Kültürler arası iletişim farklı toplumların kültürlerini tanımak ve onlarla etkileşime geçmek anlamına gelmektedir. Böylece öğrencilerin zihinsel dünyaları zenginleşecektir. Ancak öğrencilerin farklı kültürleri keşfedebilmesi için öğrencilerde kültürlerarası iletişimsel edinç becerisinin olması gerekir. Demir ve Açık'a (2011) göre “kültürlerarası iletişimi genel olarak kültür ve iletişim kavramlarının bir araya gelmesiyle oluşan sosyal bir olgu ve farklı kültürler arasındaki iletişim olarak tanımlamak mümkündür” (s. 55). Gökmen (2000) bu beceri ile bireyin kendi algı dünyasını genişletebileceğini belirtir. Böylece birey zengin bir kültürel birikime sahip olma fırsatı yakalar. Byram, Gribkova ve Starkey'e (2002) göre ise kültürlerarası iletişim ile öğrenciler farklı kültürel kimliklere sahip bireylerle etkileşime girebilen kültürler arası konuşmacılar olurlar.

Kültürler arası iletişimi sağlamanın yolu modern dil öğretiminin unsurlarından biri olan kültürel farkındalıktır. Kültürel farkındalık kavramını ortaya çıkaran en önemli etmen ise dil ve kültür arasındaki ilişkidir (Shemshadsara, 2012). Söz konusu ilişki birçok araştırmada (Aksan, 2003; Bayyurt, 2011; Çifci 2004; Mao 2009, Mert, Alyılmaz, Bay ve Akbaba, 2009; Kramch, 1993) ortaya konmuştur. Aksan (2003) sözcüklerin kültürü geniş anlamda yansıtabileceğini ifade eder. Mao'ya (2009) ve Kramsch'a (1993) göre kültür dilin bir parçası ve dilden bağımsız düşünülemez. Mert ve diğerleri (2009) dillerin söz varlığından bir kültürün tasvir edilebileceğini belirtir. Bu ilişkiden dolayı kültürel farkındalık kavramı ikinci dil öğrenme sürecinin unsurlarından biri hâline gelmektedir.

Hedef dil öğrenme sürecinde öğretmenler ve yabancılara Türkçe öğretim merkezleri öğrencileri kültürleri keşfetme fırsatından mahrum bırakmamalıdır. Dil öğrenme sürecini kültürel farkındalık oluşturma süreci ile birlikte yürütmeli ve öğrencilere Türk kültürünü tanıttak çeşitli etkinlikler düzenlemelidir. Çünkü “ikinci bir dili öğrenme, başka bir kültürü öğrenmenin ve onu tam anlamıyla algılamanın en kolay ve mükemmel yoludur” (İşcan, 2017, s. 438). Bayyurt'a (2011) göre Türkçenin hedef dil olarak öğrenildiği ortam özellikle Türkiye olduğu zaman Türkçe öğretmenlerinin Türk kültürü ile ilgili bilgiler vermesi öğrenene Türkiye'deki yaşamında kolaylık sağlar. Ayrıca

“bireyin bir toplumun kültürel değerleri ya da toplumsal özellikleri açısından bilinçlendirilmesi, onun bu değerlere ve özelliklere sorgusuzca sarılması anlamına gelmez. Aksine, bunlar, kişiliği, dar kalıplı çerçevesinden çıkarıp onun daha evrensel bir yapı kazanmasını sağlar” (Bada, 2000, s. 100). İkinci dil öğretiminde kültürel farkındalık oluşturma öğrencinin hem hedef kültürü hem de kendi kültürünü daha iyi tanımasına da yardımcı olur (Risager, 2012). Bunun yanında yapılan araştırmalarda kültürel farkındalığın artırılmasının ikinci dilin öğrenilmesini de olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir (Altundağ, 2007; Bada, 2000; Gün, 2015).

Altundağ (2007) kültürlerarası yeterlilik ve kültürlerarası iletişimsel yeterlilik açısından yabancı dil olarak Korece öğrenen üniversite öğrencilerinin kültürel yeterlilik seviyelerini tespit etmeye çalışmıştır. Araştırma sonucunda etkili bir yabancı dil öğretimi için, öğrencilerin hedef dilin kültürünü tanıyacak ve ilgi duymalarını sağlayacak şekilde eğitim verilmesi gerektiği belirlenmiştir. Bada (2000) İngilizce öğretmeni adaylarına kültürel bilinçlenme aşamasını hızlandırmayı amaçlayan bir ders vermiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin kendi kültürleri ile hedef dilin kültürünü ilişkilendirebildikleri görülmüştür. Gün (2015) ise Suriyelilere Türkçe öğreten öğretmenlerin Suriyelilere Türk kültürünün aktarımı konusundaki görüşlerini araştırmıştır. Araştırmada Türk kültürüne ilişkin öğelerin sınıf ortamında kullanılmasının Suriyeli öğrencilerin Türkçeye karşı güdülenmelerini artırdığı ortaya çıkmıştır.

Ekmekçi (1983) yabancı dil eğitiminde etkili olan dört öğeyi yönetici, öğretmen, öğrenci ve öğretim ortamı olarak sıralamıştır. Cortazzi ve Jin (2000) kültürel farkındalık sürecinin öğretmen, öğrenci ve ders kitabı olmak üzere üç boyutunun olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla öğrenci yabancı dil eğitiminin ve kültürel farkındalık sürecinin unsurlarından biridir. Bu araştırma öğrenci boyutu ile sınırlıdır. Araştırmada öğrencilerin Türk kültürünün çeşitli yönlerine (Türk müziği, Türk sineması, Türk edebiyatı, Türk halk oyunları, Türk mimarisi, dinî ve millî bayramlar ile özel günler, günlük uygulamalar, Türk yemekleri, geleneksel Türk kıyafetleri, gelenek ve görenekler) ait farkındalıkları incelenmiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı ikinci dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türk kültürüne yönelik farkındalıklarını incelemektir. Araştırmada şu soruya yanıt aranmıştır:

- 1- İkinci dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türk kültürüne (müzik, sinema, edebiyat, halk oyunları, mimari, dinî ve millî bayramlar ile özel günler, günlük uygulamalar, yemek, kıyafet, gelenek ve görenek) yönelik farkındalıkları nasıldır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma nicel araştırma yaklaşımlarından tarama yöntemiyle yapılmıştır. “Tarama modelleri geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır” (Karasar, 2009, s. 77). Bu yaklaşımlara göre “araştırmacı, örneklemden elde edilen evren hakkında çıkarsamalarda bulunur” (Creswell, 2014, s. 155-156).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Ankara, Gaziantep ve İstanbul'da bulunan Gazi Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi'ne bağlı yabancılara Türkçe öğretim merkezleri oluşturmaktadır. Araştırmanın uygulama süreci 2014 yılının şubat, mart, nisan ve mayıs aylarını kapsamaktadır. Araştırmanın örneklemini, Gazi Üniversitesi TÖMER'de bulunan 71, Gaziantep Üniversitesi TÖMER'de bulunan 74, İstanbul Üniversitesi DİLMER'de bulunan 83 öğrenci olmak üzere toplam 228 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Öğrencilerin en az A2 düzeyinde Türkçe öğreniyor olmaları ölçüt olarak belirlenmiştir.

Tablo 1.

Araştırmanın Örnekleminde Yer Alan Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Frekans Dağılımı

Cinsiyet	<i>f</i>
Erkek	139
Kadın	89
Toplam	228

Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırmaya katılanların 139'u erkek, 89'u kadındır. Tablo 2'de araştırmaya katılanların öğrenim durumlarına ilişkin frekans dağılımı verilmiştir.

Tablo 2.

Araştırmanın Örnekleminde Yer Alan Öğrencilerin Öğrenim Durumlarına Göre Frekans Dağılımı

Öğrenim Durumu	<i>f</i>
Lisans	122
Yüksek lisans	66
Doktora	26
Diğer	14
Toplam	228

Tablo 2'de görüldüğü gibi araştırmaya katılanların 122'si lisans, 66'sı yüksek lisans, 26'sı doktora ve 14'ü diğer olarak öğrenim durumunu belirtmiştir. Tablo 3'te araştırmaya katılanların dinî inançlarına ilişkin frekans dağılımı verilmiştir.

Tablo 3.

Araştırmanın Örnekleminde Yer Alan Öğrencilerin Dinî İnançlarına Göre Frekans Dağılımı

Dinî İnanç	<i>f</i>
İslam	203
Hristiyan	15
Ateist	7
Budist	2
Agnostik	1
Toplam	228

Tablo 3'te görüldüğü gibi araştırmaya katılanların 203'ü İslam, 15'i Hristiyan, 7'si Ateist, 2'si Budist ve 1'i Agnostik olarak inancını belirtmiştir. Tablo 4'te araştırmaya katılanların ülkelerine ilişkin frekans dağılımı verilmiştir.

Tablo 4.*Araştırmanın Örnekleminde Yer Alan Öğrencilerin Ülkelerine Göre Frekans Dağılımı*

Ülkeler	f	Ülkeler	f
Suriye	54	Cezayir	1
Irak	19	Cibuti	1
Afganistan	10	Etiyopya	1
Çin	10	Gine	1
Türkmenistan	9	Kazakistan	1
Filistin	8	Kırım	1
Endonezya	6	Kongo	1
Belirtilmemiş	5	Macaristan	1
Bosna Hersek	5	Malezya	1
Fas	5	Mali	1
Kosova	5	Moldova	1
Mısır	5	Orta Afrika Cumhuriyeti	1
Ürdün	5	Pakistan	1
İran	4	Paraguay	1
Fil Dışı Sahili	3	Tacikistan	1
Kenya	3	Tayvan	1
Libya	3	Tunus	1
Sudan	3	Tacikistan	1
Tayland	3	Türkiye	1
Zambiya	3	ABD	1
Arnavutluk	2	Yunanistan	1
Bangladeş	2	Toplam	228
Çad	2		
Filipinler	2		
Gana	2		
Hindistan	2		
Kırgızistan	2		
Lübnan	2		
Moğolistan	2		
Nijer	2		
Özbekistan	2		
Rusya	2		
Sırbistan	2		
Suudi Arabistan	2		
Tanzanya	2		
Uganda	2		
Ukrayna	2		
Yemen	2		
Irak	1		
Almanya	1		
Azerbaycan	1		
Bosna	1		

Tablo 4'te görüldüğü gibi araştırmaya katılanların çoğunluğunun ülkeleri Suriye, Irak, Afganistan ve Çin olarak tespit edilmiştir. Tablo 5'te araştırmaya katılanların Türkçe dil düzeylerine ilişkin frekans dağılımı verilmiştir.

Tablo 5.

Araştırmanın Örneklemine Yer Alan Öğrencilerin Dil Düzeylerine Göre Frekans Dağılımı

Düzye	f
A2	4
B1	7
B2	90
C1	123
C+	4
Toplam	228

Tablo 5'te görüldüğü gibi araştırmaya katılanların 4'ü A2, 7'si B1, 90'ı B2, 123'ü C1 ve 4'ü C+ olarak Türkçe dil düzeyini belirtmiştir. Araştırmanın örnekleminin çoğunluğunu dil düzeyi C1 olan öğrenciler oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler Er (2015) tarafından yapılan araştırmadan toplanan veriler kullanılmıştır. Er (2015) tarafından yapılan araştırmada “Öğrencilerin Türk Kültürüne İlişkin Farkındalıklarını Belirleme Anketi” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Er (2015) anketin güvenilirliği için Cronbach's Alpha ve Guttman Split Half katsayılarına bakmıştır. Anketin Cronbach's Alpha katsayısı 0,85 ve Guttman Split Half katsayısı ise 0,788 bulunmuştur. Bu bulgudan hareketle anketin güvenilir olduğu söylenebilir. “Öğrencilerin Türk Kültürüne İlişkin Farkındalıklarını Belirleme Anketi”nde kişisel bilgilerle ilgili beş soru vardır. Öğrencilerin Türk kültürüne ilişkin farkındalıklarını belirlemeye yönelik ise 18 madde vardır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada anketlerin uygulanması sonucunda elde edilen nicel veriler SPSS Windows 15 paket programına aktarılmış, frekans ve ortalama hesaplaması yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar bulgular ve yorum kısmında tablolar hâlinde sunulmuştur.

Araştırmada öğrencilerin anket maddelerine katılma derecelerine ilişkin belirlenen puan aralıkları ise şöyledir:

Tamamen Katılıyorum: 4.21-5.00,

Katılıyorum: 3.41-4.20,

Kısmen Katılıyorum: 2.61-3.40,

Katılmıyorum: 1.81-2.60,

Tamamen Katılmıyorum: 1.00-1.80.

“Öğrencilerin Türk Kültürüne İlişkin Farkındalıklarını Belirleme Anketi”nde yer alan kayıp verilerin sistematik olarak dağılıp dağılmadığını belirlemek için EM testi yapılmıştır. Test sonucunda kayıp verilerin sistematik olarak dağılmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$). Bu sonuç doğrultusunda kayıp verilerin yerine serinin ortalaması atanmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde “Öğrencilerin Türk Kültürüne İlişkin Farkındalıklarını Belirleme Anketi”nde yer alan kapalı uçlu ve açık uçlu sorular doğrultusunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Kapalı uçlu ve açık uçlu sorular ile öğrencilerin sahip olduğu kültürel öğelerin durumu belirlenmeye çalışılmıştır. Ulaşılan bulgular tablolar hâlinde sunulmuştur.

Kapalı uçlu sorulara verilen yanıtlar aşağıda tablo hâlinde gösterilmiştir:

Tablo 6.

“Öğrencilerin Türk Kültürüne İlişkin Farkındalıklarını Belirleme Anketi”ne Yönelik Öğrencilerin Görüşlerinin Ortalama ve Standart Sapmaları

Maddeler	N	\bar{X}	S	Anlamı
1. Türk müziğine ait eserleri dinlerim.	228	3,33	1,24	Katılıyorum
2. Türk filmlerini ve dizilerini izlerim.	228	3,40	1,21	Katılıyorum
3. Türk edebiyatına yönelik eserleri okurum.	228	2,47	1,23	Katılmıyorum
4. Türk halk oyunları hakkında bilgim vardır.	228	2,53	1,17	Kısmen Katılıyorum
5. Türk mimarisi hakkında bilgim vardır.	228	3,06	1,20	Kısmen Katılıyorum
6. Türk kültürüne ait dinî ve millî bayramlar ile özel günler hakkında bilgim vardır.	228	3,58	1,09	Katılıyorum
7. Türk toplumunun günlük uygulamaları hakkında bilgim vardır.	228	2,92	1,09	Kısmen Katılıyorum
8. Geleneksel Türk yemekleri hakkında bilgim vardır.	228	3,69	1,04	Katılıyorum
9. Geleneksel Türk kıyafetleri hakkında bilgim vardır.	228	2,49	1,12	Katılmıyorum
10. Türk kültürüne ait gelenek ve görenekler hakkında bilgim vardır.	228	3,30	1,07	Katılıyorum

Tablo 6’da görüldüğü gibi öğrenciler “Türk müziğine ait eserleri dinlerim”, “Türk filmlerini ve dizilerini izlerim”, “Türk kültürüne ait dinî ve millî bayramlar ile özel günler hakkında bilgim vardır”, “Geleneksel Türk yemekleri hakkında bilgim vardır”, “Türk kültürüne ait gelenek ve görenekler hakkında bilgim vardır” maddelerine katılıyorum düzeyinde görüş belirtmiştir.

Öğrenciler “Türk halk oyunları hakkında bilgim vardır”, “Türk mimarisi hakkında bilgim vardır”, “Türk toplumunun günlük uygulamaları hakkında bilgim vardır”, maddelerine kısmen katılıyorum düzeyinde görüş belirtmiştir.

Öğrenciler “Türk edebiyatına yönelik eserleri okurum” ve “Geleneksel Türk kıyafetleri hakkında bilgim vardır” maddelerine ise katılmıyorum düzeyinde görüş belirtmiştir.

Açık uçlu sorulara verilen yanıtlar aşağıda tablolar hâlinde gösterilmiştir:

Tablo 7.

Öğrencilerin Türk Müziğine Yönelik Bildikleri Sanatçı Adlarının Frekans Dağılımı

Sanatçı Adları	f
Tarkan	39
İbrahim Tatlıses	21
Mustafa Ceceli	19
Rafet El Roman	14
Ahmet Kaya	10
Murat Dalkılıç	10
Sezen Aksu	9
Toygar Işıklı	9
Ferhat Göçer	8
Duman	7
Emre Aydın	7
Murat Boz	7
Barış Manço	5
Hadise	5
Mustafa Sandal	5
Sıla	5

Tablo 7’de görüldüğü gibi öğrenciler tarafından en fazla bilinen sanatçı adları şu şekildedir: Tarkan (f: 39), İbrahim Tatlıses (f: 21), Mustafa Ceceli (f: 19), Rafet El Roman (f: 14).

Tablo 8.

Öğrencilerin Bildikleri Türk Filmleri ve / veya Dizilerine Yönelik Frekans Dağılımı

Türk Filmleri ve / veya Dizileri	f
Kurtlar Vadisi	34
Medcezir	25
Muhteşem Yüzyıl	24
Fetih 1453	18
Recep İvedik	12
Küçük Ağa	11
Leyla ile Mecnun	11
Babam ve Oğlum	10
Karadayı	10
Aşk-ı Memnu	9
Düğün Dernek	9
Kara Para Aşk	9
Evim Sensin	8
Aşk Tesadüfleri Sever	7
Çalikuşu	7
Hababam Sınıfı	7
Su ve Ateş	6
Bir zamanlar Anadolu’da	5
Güneşi Beklerken	5
Kaçak	5
Kurt Seyit ve Şura	5
Kuzey Güney	5

Tablo 8’de görüldüğü öğrenciler tarafından en fazla bilinen Türk Filmleri ve / veya dizi adları şu şekildedir: Kurtlar Vadisi (f: 34), Medcezir (f:25), Muhteşem Yüzyıl (f:24), Fetih 1453 (f: 18).

Tablo 9.

Öğrencilerin Bildikleri Türk Edebiyatına Yönelik Eserler ve / veya Yazarlara Ait Frekans Dağılımı

Eserler ve / veya Yazarlar	f
Orhan Pamuk	10
Orhan Veli	3
Elif Şafak	2
Nazım Hikmet	2
Aziz Nesin	2
Nasrettin Hoca Hikâyeleri	2
Orhan Pamuk: Kar	2
Ömer Faruk Reza	2
Yunus Emre	2
Reşat Nuri Güntekin: Çalkıuşu	2

Tablo 9’da görüldüğü gibi öğrencilerin tarafından Türk edebiyatına yönelik en fazla bilinen yazar Orhan Pamuk (f: 10) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 10.

Öğrencilerin Bildikleri Türk Halk Oyunlarına Yönelik Frekans Dağılımı

Halk Oyunları	f
Halay	21
Harman dalı	12
Horon	9

Tablo 10’da görüldüğü gibi öğrenciler tarafından bilinen Türk halk oyunları şu şekildedir: Halay (f: 21), Harman dalı (f: 12), Horon (f: 9).

Tablo 11.

Öğrencilerin Bildikleri Türk Mimarisine Yönelik Eserlere Ait Frekans Dağılımı

Mimari Eserler	f
Mimar Sinan Camisi	42
Sultan Ahmet Camisi	41
Ayasofya Camisi	41
Süleymaniye Camisi	22
Topkapı Sarayı	17
Dolmabahçe Sarayı	11
Anıtkabir	11
Fatih Sultan Mehmet Camisi	7
Ankara Kalesi	7
Kız Kalesi	6
Selimiye Camisi	5

Tablo 11’de görüldüğü gibi öğrenciler tarafından en fazla bilinen Türk mimarisine yönelik eserler şu şekildedir: Mimar Sinan Camisi (f: 42), Sultan Ahmet Camisi (f: 41), Ayasofya Camisi (f: 41), Süleymaniye Camisi (f: 22).

Tablo 12.

Öğrencilerin Bildikleri Türk Kültürüne Ait Dinî Bayramlar, Millî Bayramlar ve Özel Günlere Ait Frekans Dağılımı

Dinî Bayramlar, Millî Bayramlar ve Özel Günler	f
Kurban Bayramı	93
Ramazan Bayramı	59
23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	47
19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı	37
29 Ekim Cumhuriyet Bayramı	26
Nevruz	23
30 Ağustos Zafer Bayramı	8
24 Kasım Öğretmenler Günü	7
Aşure Günü	5

Tablo 12'de görüldüğü gibi öğrenciler tarafından en fazla bilinen Türk kültürüne ait dinî bayramlar, millî bayramlar ve özel günler şu şekildedir: Kurban Bayramı (f: 93), Ramazan Bayramı (f: 59), 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı (f: 47), 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı (f: 37).

Tablo 13.

Öğrencilerden Yeme İçmeye Yönelik Elde Edilen Kültürel Öğelerin Frekans Dağılımı

Yiyecek ve İçecekler	f
Döner	47
Lahmacun	45
Baklava	38
İskender	33
Çiğ köfte	31
Kebap	31
Köfte	28
Dolma	24
Yaprak Sarması	20
Mantı	19
Pide	19
Köfte	17
Adana Kebabı	16
Mercimek Çorbası	11
Gözleme	9
Kuru Fasulye	9
Simit	9
Menemen	8
Sütlaç	7
Kokoreç	5

Tablo 13'te görüldüğü gibi öğrenciler tarafından en fazla yemekler şu şekildedir: Döner (f: 47), Lahmacun (f: 45), Baklava (f: 38), İskender (f: 33), Çiğ köfte (f: 31), Kebap (f: 31), Dolma (f: 28), Köfte (f: 24), Yaprak sarması (f: 20), Mantı (f: 19), Pide (f: 19), Adana kebabı (f: 16), Künefe (f: 16).

Tablo 14.

Öğrencilerden Geleneksel Giyim Kuşama Yönelik Elde Edilen Kültürel Öğelerin Frekans Dağılımı

Sanatçı Adları	f
Şalvar	13
Fes	10

Tablo 14'te görüldüğü gibi öğrenciler tarafından bilinen geleneksel giyim kuşam unsurları şu şekildedir: Şalvar (f: 13) ve Fes (f: 10).

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

İkinci dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türk kültürüne yönelik farkındalıklarını incelemeyi amaçlayan bu çalışmada öğrencilerin kültürün farklı boyutlarına ilişkin farkındalıkları incelenmiştir. Araştırmada öğrencilerin Türk müziğine, Türk sinemasına, Türk edebiyatına, Türk halk oyunlarına, Türk mimarisine, dinî ve millî bayramlar ile özel günlere, günlük uygulamalara, Türk yemeklerine, geleneksel Türk kıyafetlerine, gelenek ve göreneklere yönelik farkındalıkları belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma kapsamında öğrencilerin Türk müziğine, Türk sinemasına, Türk mimarisine, dinî ve millî bayramlar ile özel günlere, günlük uygulamalara, Türk yemeklerine, gelenek ve göreneklere yönelik farkındalıklarının olduğu söylenebilir. Öğrencilerin müzik, sinema, edebiyat gibi öğelere sahip olması olumlu bir durumdur. Böylece öğrencileri ikinci dili daha iyi kavrayabileceklerdir. Ayrıca öğrencilerin kültürün birçok boyutunda kendilerini yeterli görmeleri Vygostky'nin sosyokültürel kuramında belirttiği gibi eğitimin sadece bilişsel bir eylem olmadığını aynı zaman eğitimin sosyokültürel bir aktivite olduğunu da göstermektedir (Aylar, 2012). Öğreticilerin öğrencilerin kültürel farkındalıklarının yüksek olduğu öğeleri dil öğretiminde araç olarak kullanma şansları da vardır. Öğrencilerin Türk müziğine ve sinemasına yönelik ilgili duymalarından yola çıkarak öğretici derslerde gerçekleştirilecek uygulamalarda özellikle öğrencilerin ilgilerini ve dikkatlerini çekecek sanatçılara, şarkılara, filmlere, dizilere vb. yer vermesi şüphesiz dil öğrenim sürecini olumlu bir şekilde etkileyecektir. Arslan ve Adem'e (2010) göre müzikli etkinlikler yabancılara Türkçe öğretiminde öğrencilerin motivasyonlarına katkı sağlayacak bir şekilde kullanılabilir. Ayrıca toplumsal ve kültürel unsurlara sahip kaliteli Türk filmleri kültürel çağrışımlar sağlar (İşcan, 2011). Bu yüzden öğreticinin sınıf içinde bu tip film ve dizilere yer vermesi beklenir. Öğreticinin öğrencilere onların dil ve kültür gelişimlerini olumlu yönde etkileyecek film ve dizileri tavsiye etmesi birçok açıdan (dil becerileri, kültürel duyarlılık vb.) yarar sağlayabilir.

Araştırmada öğrencilerin Türk mimarisine yabancı olmadıkları belirlenmiştir. Mimarlık eserleri kültürün önemli bir parçasıdır. Bu eserlerden o dönemin sanat, estetik, düşünce vb. anlayışını anlayabiliriz. Demir ve Açık (2011) mimariyi kültürü oluşturan başlıca öğelerden kabul etmişlerdir. Ancak çalışmada öğrencilerin bir kısmı yabancılara Türkçe öğretimi merkezinin bulunduğu ildeki mimarlık eserlerine dahi yabancıdır. Çünkü öğrenciler genellikle Süleymaniye Camii, Sultan Ahmet Camii, Ayasofya Camii gibi İstanbul'da yer alan eserleri bilmektedirler. Bu durum yabancılara Türkçe öğretimi merkezlerinin kullandığı ders kitaplarında çoğunlukla İstanbul'daki mimarlık eserlerinden bahsedilmesinden kaynaklanabilir. Ayrıca öğrencilerin bildiği eserlerin büyük bölümünü camiler oluşturmaktadır. Bu durum çalışmanın örnekleminin

çoğunluğunun Müslüman öğrencilerden oluşmasından kaynaklanabilir. Çetin, Karakuş ve Aksoy (2012) tarafından yapılan çalışmanın örnekleminin çoğunluğunu Müslüman ülkelerden gelen öğrenciler oluşturmaktadır ve söz konusu araştırmada öğrenciler en fazla Sultan Ahmet Cami'sini ziyaret etmişlerdir.

Araştırmada öğrencilerin Türk edebiyatına, geleneksel Türk kıyafetlerine ve Türk halk oyunlarına yönelik çok fazla bilgilerinin olmadığı görülmüştür. Hâlbuki “edebî eserler, bireye öğrendiği dilin geniş olanaklarının farkına vardırı, dil duyarlılığı, sevgisi ve bilinci kazandırır, bireyin düşüncelerinin sözlü ve yazılı olarak etkin bir biçimde anlatabilmesinin sağlayıcısı olur” (Özdemir, 2009, s. 341). Dolayısıyla öğretmenlerin Türk edebiyatına yönelik farkındalık sağlamaya yönelik uygulamalara gitmeleri şüphesiz öğrencilere yararlı olacaktır. Türk halk oyunlarına ve geleneksel Türk kıyafetlerine yönelik farkındalık sağlamak da önemlidir. Özdemir'e (2013) göre öğreticiler folkloru materyale dönüştürerek öğrencinin dikkatini Türk kültürüne çekebilir.

Öğrenciler Türk kültürüne yönelik herhangi bir ders almamalarına rağmen öğrencilerin Türk kültürüne yönelik farkındalıklarının yüksek olduğu söylenebilir. Bu durumun en önemli sebebi ise öğrencilerin dili yerinde öğrenmeleri yani kültürün içinde yaşamalarıdır. Ancak öğrencilerin kültürel farkındalıklarının yüksek olması öğreticilere hiç görev düşmediği anlamına gelmez. Öğreticiler hedef dili öğretirken yöntem ve tekniklerde, etkinliklerde, materyallerde kültürü de yansıtabilmelidir. Çünkü öğrencilerin kültürel farkındalıklarının yüksek olması öğreticilerin ikinci dil öğretimini kültürden bağımsız görmemeleri gerektiğini göstermektedir. Bunun yanında araştırma sonuçları göstermektedir ki öğrenciler özellikle araştırmanın yapıldığı dönemde gündemde olan dizileri, filmleri ve müzikleri takip etmektedirler. Dolayısıyla öğrenciler popüler kültürden oldukça fazla etkilenmektedirler. Bu yüzden öğreticilerin de sosyal ve kültürel yaşamdan kopuk olmamaları gerekir. Çünkü kültürü her anlamda anlamak ve Türk kültürünü doğru bir şekilde tanımak konusunda öğrencilerin öğreticilere ihtiyaçları vardır.

KAYNAKÇA

- Aksan, D. (2003). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Altundağ, P. (2007). *Kültürlerarası yeterlilik ve Korece öğretimi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arslan, M. ve Adem, E. (2010). Yabancılara Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel araçların etkin kullanımı. *Dil Dergisi*, 147, 63-86.
- Aylar, E. (2012). Bir örnek olay incelemesi: sosyo-kültürel teori bağlamında geleceğe yönelik hedefler ve öz-düzenleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(3), 767-782.
- Bada, E. (2000). Culture in ELT. *Çukurova University Journal of Social Sciences*. 6(6), 100-110.
- Bayyurt, Y. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültür kavramı ve sınıf ortamına yansımaları. D. Yaylı ve Y. Bayyurt (Editörler). *Yabancılara Türkçe öğretimi politika yöntem ve beceriler içinde* (s. 29-42). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Byram, M., Gribkova, B., & Starkey, H. (2002). Developing the intercultural dimension in language teaching: a practical introduction for teachers [Electronic Version]. Retrieved March 15, 2018 from <http://www.lrc.cornell.edu/director/intercultural.pdf>
- Cortazzi, M. ve Jin, L. (2000). Cultural mirrors: Materials and methods in the EFL classroom. In E. Hinkel (Ed.), *Culture in second language teaching and learning*, (pp. 196-219). Cambridge: Cambridge University Press.
- Creswell, J. W. (2013). *Araştırma deseni* (Çeviri Editörü S. B. Demir). Ankara: Eğiten Kitap.
- Çetin, T., Karakuş, U. ve Aksoy, B. (2012). Yabancı uyruklu öğrencilerin turizm ve Türkiye'nin turizm değerlerine ilişkin algıları. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(3), 180-196.
- Çifci, M. (2004). *Kaşgarlı Mahmud'un dil öğretim yöntemi üzerine*. V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildiri Kitabı. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 581-596.
- Demir, A. ve Açık, F. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürlerarası yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler. *TÜBAR*, 30, 51-72.
- Ekmekçi, F. Ö. (1983). Yabancı dil eğitimi kavram ve kapsamı. *Türk Dili ve Edebiyat Dergisi*, (XLVII)379-380, 106-115.
- Er, O. (2015). *Yabancılara Türkçe öğretimi uygulamalarının kültürel farkındalık oluşturma açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

- Göçer, A. (2017). Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde iletişimsel yöntemin özellikleri, kullanımı ve işlevleri. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5(4), 1-16.
- Gökmen, M. E. (2000). Yabancı dil öğretiminde kültürlerarası iletişimsel edinc. *Dil Dergisi*, 128, 69-78.
- Gün, M. (2015). Yabancılara Türkçe öğretimi veren elemanların Adıyaman ili çadır kent bölgesinde Türkçe öğrenen Suriyeli Araplara Türk kültürü aktarımına ilişkin görüşleri. *Cappadocia Journal of History and Social Sciences*, 5, 119-138, doi: 10.18299/cahij.61
- İşcan, A. (2011). Yabancılara Türkçe öğretiminde suggestopediannın (telkin yöntemi) kullanımı. *Turkish Studies*, 6(1), 1281-1286.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.
- Kramsch, C. (1993). *Context and culture in language teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Larsen-Freeman, D. (2000). *Techniques and principles in language teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Mao, W. (2009). Teaching culture within and beyond language. *English Language Teaching*, 2(4), 144-148.
- Mert, O., Alyılmaz, S., Bay, E. ve Akbaba, S. (2009). Orhun yazıtlarındaki toplumsal değerlerin öğretmen adayları tarafından algılanma düzeyi üzerine bir inceleme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(9), 279-287.
- Mitchell, R., ve Myles, F. (2004). *Second language learning theories (2nd Ed.)*. London: Hodder Arnold
- Ökten, C. E. (2013). Teaching foreign language with using cultural aspects of literature. *Sosyoloji Dergisi*, 3(26), 33-43.
- Öncü, T. (1999). Lev S. Vygotsky'nin Gelişim Kuramı. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih –Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 39(1-2), 227-236.
- Özdemir, C. (2013). Dil- kültür ilişkisi: folklor ürünlerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yeri ve işlevi. *Milli Folklor*, 97, 157-166.
- Özdemir, E. (2009, Haziran). Yabancılara Türkçe öğretiminde edebî materyallerin kullanımı. *1st International Symposium on Sustainable Development*'da sunulan bildiri, Sarajevo.
- Risager, K. (2007). *Language and culture pedagogy*. Clevedon: Multilingual Matters Ltd.
- Santrock, J, W. (1995). *Life span development*. USA.: WCB Brown and Benchmark.
- Shemshadsara, Z. G. (2012). Developing cultural awareness in foreign language teaching. *English Language Teaching*, 5(3), 95-99.

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Culture is the notion of uniting people not separating. Recognizing cultures of different societies and interacting with them bring person in different point of views and prosper world mental of the person. Because culture of each society has a unique world. Recognizing the different cultures of person means discovering different worlds as well. Therefore, the person takes an opportunity of having rich cultural accumulation. Teachers and TÖMER shouldn't deprive students of opportunity of discovering the cultures in the process of learning target language.

2. Method

This study aiming to examine the Turkish culture awareness of the students learning Turkish as a second language was performed by descriptive research (screening) method, one the quantitative research methods. Screening models are the research approaches that aim to describe a past or present situation as it exists/existed. Every event, individual or object, which is the subject of the research, is tried to be defined as if it is within its own conditions (Karasar, 2009, p. 77).

The universe of the study consists of the Centers of Turkish Teaching for Foreigners (TTF) in Gazi University, Gaziantep University and Istanbul University located in Ankara, Gaziantep and Istanbul, respectively. Implementation period of the study covers February, March, April and May of 2014. Sample of the research consists of a total of 228 students; 71 in Gazi University TÖMER, 74 in Gaziantep University TÖMER and 83 in Istanbul University DİLMER. Criteria sampling, which is one of the purposeful sampling methods, has been used in the research. It is determined as criteria that the students should have at least A2 level of Turkish learning.

The findings of the research were derived from the data collected in Er (2015). "The Questionnaire for Determining the Students' Awareness in Turkish Culture" was finalized. Cronbach's Alpha and Guttman Split Half coefficients were examined for ensuring the research reliability. These coefficients were found to be 0.85 and 0.788, respectively. There are five questions about personal information in "The Questionnaire for Determining the Students' Awareness in Turkish Culture". There are 18 items aimed at determining the awareness of students about Turkish culture. As a result of applying the questionnaire in the research, the obtained quantitative data were transferred to SPSS Windows 15 package program, and then frequency and average calculations were carried out. The results are presented with the tables in the results and comments section.

3. Findings, Discussion and Results

The following results were obtained in this study, which aims to determine the awareness of students about Turkish music, Turkish cinema, Turkish literature, Turkish folk dances, Turkish architecture, religious and national holidays and special days, daily practices, Turkish food, Turkish clothes, traditions and customs.

Within the scope of the research, it can be said that students have awareness of Turkish music, Turkish cinema, Turkish architecture, special days, religious and national

holidays, daily life, Turkish food, traditions and customs. It's very satisfactory that the students are interested in music, cinema and literature. Thus, students will be able to acquire the second language better. Moreover, the fact that the students see themselves as competent in many aspects of culture shows that education is not only a cognitive activity but also a sociocultural activity as Vygostky's socio-cultural theory suggests (Aylar, 2012). Additionally, teachers also have the opportunity to use the things that students have high cultural awareness as a tool for language teaching. Since students are interested in Turkish music and cinema, if teachers use interesting and popular singers, movies, tv series etc. in their lessons, this technique will probably affect the language acquisition process of the students positively. According to Arslan and Adem (2010), using musical activities can make a contribution to the motivation of the students while learning Turkish as a foreign language. In addition, qualified Turkish films with social and cultural elements provide cultural associations (İşcan, 2011). Therefore, teachers are expected to use such films and TV series in their classes. When teachers recommend the movies or TV series, which may influence students' language and cultural development positively, to them, it can lead to beneficial results for students in many aspects such as language skills and cultural sensitivity.

It was determined that the students were not strangers to Turkish architecture. Architectural works are significant parts of the culture, and we can understand a period's understanding of art, aesthetics, ideas etc. from these works. Demir and Aık (2011) regarded architecture as one of the most crucial elements of a culture. However, some of the students in the study have no idea about the architectural works in the city where the TTF (Teaching Turkish to Foreigners) center is located. They generally know about the architectural works located in İstanbul such as Süleymaniye Mosque, Sultan Ahmet Mosque, Hagia Sopia Mosque. This may be due to the fact that most of the textbooks used by the TTF centers mostly refer to architectural works located in İstanbul. In addition, most of the architectural works known by the students are mosques. This may be due to the fact that the majority of the sample of the research consisted of Muslim students. Similarly, the majority of the sample of the study by Çetin, Karakuş and Aksoy (2012) consisted of students from Muslim countries and the students visited Sultan Ahmet Mosque most.

It was found that the students didn't have much information about Turkish literature, traditional Turkish clothes and Turkish folk dances. However, literary works help learners to recognize the vast opportunities of the target language, express his or her thoughts verbally and in writing effectively and bring learners sensitivity, affection and consciousness of the language (Özdemir, 2009, p. 341). Therefore, teachers' awareness-raising activities for Turkish literature are undoubtedly beneficial for the students. It is also important to raise awareness of Turkish folk dances and traditional Turkish costumes. According to Özdemir (2013), the teachers can attract the attention of the students to Turkish culture by using folkloric items in lessons.

Despite the fact that the students haven't taken any courses about Turkish culture, it can be said that the students' awareness about Turkish culture is high. The most important reason for this situation is that the students are learning the language in its hometown by experiencing its culture. However, the high level of cultural awareness of the students does not mean that everything is perfect and done. The teachers should be able to use and reflect the culture in their techniques, approaches, practices and activities

while teaching the target language. By considering the fact that the level of students' cultural awareness is high, it might be said that the teachers shouldn't consider second language teaching as an independent process from culture. In addition to this, the results of the research show that the students followed the tv series, films and music that were popular especially during the research. Therefore, students are highly influenced by popular culture. That is why teachers should not be unaware of social and cultural life. Because, in order to understand culture effectively in every sense and to recognize Turkish culture properly, students need teachers.